

לדמותה של אם בישראל

הכרתיה מעצם ילדותי, היות ובני-עירה קטנה חיינו ובשכנות גרנו. מוצאה ממשפחה מסורתית של טובים ורבים בישראל. תמיד ראיתה טרודה בדאגה למשפחה, ובעזרה לפרנסה, שופעת מרץ ללא ליאות. כל מעינות נפשה, היו נתונות בעזרה לנזקקים, והייתה טורחת כל ערב חג ושבת, להגיע לנזקקים במתן בסתר ולהגיש את עזרתה בצנעה ובאהבה קדושה לזולת.

כשבאה השואה וכל יהדות בסרביה נהרסה תחת מגף הצורר, הצליחה משפחתה להגיע בדרך לא דרך לאורל שברוסיה. שמה רק התחילו התלאות של שרידי יהדות זו. ארבע שנים היו בני משפחתה בקולחוז תחת מסווה של גויים. לו ידעו שהם יהודים, היו מיד משמידים אותם. סבלו רעב ומחלות ולא עמדו בסבל. בעלה, שהצטיין תמיד בחסינות ובריאות, לא החזיק מעמד ומת משבץ-לב. באותה תקופה היא חלתה בטיפוס הבחורות. ואחר-כך היו גם תורה של סבתה היחידה שלא עמד בה הכוח יותר לסבול. ונשארה היא גלמודה, החלשה מכולם והמשיכה לשאת בסבלה הגדול והמכופל, בתקוה בלב, שאולי עוד תזכה להגיע לבנה יחידה בישראל.

וכנראה שהתקוה הזאת חזקה אותה והיא חתרה בכל שארית כוחותיה ובהגיע מפלת היטלר והמדור לחיפוש קרובים התחיל לפעול, הגיענו הידיעה, שמרוסיה מחפשים אותנו. ומיד התחיל הקשר החי איתה, ובכוחות משותפים על ידי אגרות לכל המוסדות ואף לבטייקה סטלין בכבודו ובעצמו, היא הצליחה לקבל היתר יציאה.

ב-1951 הגיעה לנמל חיפה, ובאנו לפגוש אותה. לא יכולנו להגיע אליה מרוב עיתונאים שעמדו סביבה על מנת לקבל אינפורמציה מהדמות הראשונה שעברה את מסך הברזל. היא עמדה מחוסרת אונים, עיניה שוטטו סביבה בחפשה את הנפשות היקרות לה וגם לא ידעה, מה מותר לענות לאנשים, כי עוד פעם בליבה הפחד מ"שם" שאסור להגיד מילה, אלא כל המרץ, שעמד לה בהחלטה למגמה, לחוף מבטחים, נפסק בהגיעה ארצה, כוחותיה עזבוה ומיד הפכה לאשה זקנה מחוסרת אונים והיא אז בת 75.

עוד ניסתה להתאושש ואף התחילה לעבוד במחסן בתיקון יד והרבה זמן הייתה דוגלת בזה שהיא עוד עבדה ולא אכלה לחם חסד, ולמרות כל סבלה ומכאוביה, שהתעוררו דווקא שכבר היה לה כל-כך טוב, היא תמיד הייתה במחשבה צלולה ואהבה לספר בכל הזדמנות את כל פרשת חייה מבלי לשכוח אף תאריך אחד. בשנה האחרונה סבלה הגיע לממדים כאלו, שקשה היה לשאתו, כל התרופות והטיפול הרפואי לא הביאו לשום תקנה, אולם יצר החיים פעם בה עד לרגע האחרון.

משפט אייכמן עורר בה עניין ללא גבול, כל יום הייתה מתעניינת על מהלך המשפט והייתה אומרת: לו שאלו אצלה, היא הייתה חורצת משפט צדק והייתה שוקעת במחשבות ועיניה התכלת הבהירות היו מסתכלות למרחקים והייתה מנענעת בראשה ואומרת: יש לי דין מוות מתאים לו, בעד שני ילדי שגוועו בזרועותיי, אלא לא הוציאה מליבה את גזר הדין, רק עיניה הביעו את סבלה העמוק של אם בישראל, שהצורר, היושב בתא השקוף, גרם גם לה.

כאמור, סבלה היה רב, אלא יצר החיים פעם בה עד לרגע האחרון. אף הסכימה לניתוח, בתקוה, שיוטב לה והיא תמשיך לחיות. ולמחרת התגברה וקוננה רק שהייתה נאלצת לנסוע בשבת לפוריה ואולי זהו העונש בעד המעשה.

הסתלקה מאתנו עוד דמות של אם בישראל ודואב הלב, למה ניתן ליצור אנוש כה לסבול בטרם יפח את נשמתו.